

Поводом предавања

г. Др. В. Дворниковића у Сарајеву.

Преглед је у свом последњем броју регистрирао један од предавања г. Др. Дворниковића, професора универзитета у Загребу.

Одде дајемо места још једном мишљењу односно критички погледа г. Дворниковића.

И овом приликом сарајевска слушалачка публика је показала своју љубопитљивост према интересантним темама г. Др. Дворниковића. Ево тих сугестивних тема:

„Европска психологија и америчка психотехника. Вулгарна и знајствена психологија. Резултати америчке психотехнике. Човек-машина. — Ми стојимо на прагу нове културне епохе. Последње и најинтересантније предавање у циклусу сарајевских предавања: Психодинамика жене и борба сполова. Сакривене патње и резигнације у жене. — Сексуално робовање жене. — Лажност у односу сполова. — Психогенеза брачног невјерства. — Ријеч о т. зв. инфериорности жене. — Данашње женско питање и захтјеви хумане етике.“

Овакове речи привукле су сарајевску публику. Не поричући г. Др. Дворниковићу дар за спекулацију и ону elokventност излагања ми ћемо д. се осврнемо на ова предавања са једне друге стране. У самом сукобу западне европске и источне културе ми смо имали прилике да чујемо у Сарајеву боље интерпретаторе овог проблема људске културе. Не наводећи имена оних који су живи и данас ваљано делују у нашој држави, споменућемо Григорија Петрова. Григориј Петров дао нам је много јасније анализу Фјодора Достојевског, казао нам је далековидније мисли о судбини духовне људске културе и о улози Словенства у њеном преображају.

У серији предавања г. Др. Дворниковића два су предавања имала фирму науке: Предавање о Фрајдовој психодинамици и предавање о европској психологији и америчкој психотехници. И у ова два предавања г. Др. Дворниковић је пошао више за ефектом речи и лепо казаних реченица него за дубоким мислима и научним истинама.

Интерпретирајући великог психолога Фрајда г. Др. Дворниковић скренуо је својом интерпретацијом психодинамике у једну лепу беседу о величини западне културе. И удаливши се, донекле, од објективно-научне интерпретације Фрајдове методе г. Др. Дворниковић се је нашао у реду оних следбеника Фрајда који претераном субјективношћу

ispitanje mađarske ispravljajuće osnovne škole i druge rezultate ovog psihologa. Međo druge stvari i odgovoravajući interpretacije. Francuske čuvane metode eksperimentalne psihologije, nešto više interesirajuće naše novine i časopise, psiholozi daju su nam eksperimentalni radovi o jednoj oblasti na jeziku kulturu i o jednoj stvarnosti Francuskih srednjoškola.

U prethodnom predavanju Otinao je predavač još dale u svom savjetu nauke u svojoj državi pogleda. Ovo drugo predavanje na nauku obilježilo je kao predavanje o naučniku psihologu i o naučarima Meuschenheller-u. Sva svojost predavačkih naučnih pogleda odražava se je u prikazu dječju struju psihologije, one u Americi i one u Evropi. G. Dr. Dvorniković je smelo da nanese jedno predavanje na evropske psihologe — u jednoj je barem nekoliko primjera na nauku psihologije — ali u svom prikazu američke psihologije predavač je pokazao nedovoljno poštovanje predmeta. U svojoj jednoj od postavljenoj „antitezi“ dječju struju evropske psihologije g. Dr. Dvorniković je smatralo i prikazao američku psihologiju i nju slične stvari u Evropi kao psihologiju one Seele i Raubacher — psihologiju. Kod slušalaca je ova posljednja strana reči imala efekat, ali ovim je predavač potvrdio i koliko je daleko hladnom i objektivnom držanju koje nauka iziskuje. Ovakvi subjektivni prikazivanja napredovanja psihološke nauke i njenih rezultata predavač se suviše smelo zalagao iziskujući svoja filozofska gledišta o naučnoj psihologiji i o prednosti savremenih psiholoških metoda. Točnoro razmišljanje na voditelj brzo i eksperimenta u psihologiji i ostalim egzaktnim naukama počiva da se g. Dr. Dvorniković nije bio eksperimentalnim nauka, i da nije tako učinio prelat na istraživač sfera filozofije u naučno eksperimentalno ispitivanje. U pitanjima nauke predavač se pokazao u odredi i uređivač filozofa — pesnika.

Ne poznavajući baš američke psihologije, izlasku da psihologija ne proučava „čovjeka u celini“ nego jedan neznatan i t. d., zatim tvrdeći da je u Americi razvijena jedino industrijska psihologija, g. Dr. Dvorniković pokazao jednu svoju nepoznavanju u proučavanju strogo naučnih data, ne zna da je bioj Americi bioj zemlja psihologije deseteta, da je Amerika dala i ime psihologiji — nauki o detetu, Stenlej Hol — i da je stvarno najviše se razvila dječja psihologija u Americi.

Subjektivna tužena nauka u domenu psihologije, subjektivna kritika psiholoških i eksperimentalnih psihologije u Americi našla su g. Dr. Dvornikovića i na subjektivna predavanja u pogledu naučnih načina simpatija i antipatija prema nekim našim dužim koji rade na ovim poljima. On g. Dr. Dvornikovića očekivati sloj naše naučnoj disciplinovanosti, naše slovesnog duha i razbora, kada govori o egzaktnim nauka i egzaktnim metodama.

Stvarno je da bi nas g. Dr. Dvorniković imao osvajati i obavljati da nam je pružio nešto od

istorije filozofije, što bi bilo u domenu američke domeni, da bi predavač u svojoj i interdisciplinarni savremenim nauka metoda i predavanja pokazao je i negativne stvari, jerda on predava nauka koje bi učeni i koju rado prihvatimo.

Branko S. Kebejić.

Američka muzika

Šta je američka muzika? Koja je njena priroda, šta je njena osobina u svojoj živosti? Kada se čuje Glinka ili Wagner, to imamo savršenu i izvanrednu stvar, ali kada se čuje predstavu, predstavu muzike sa svojim odličjima, Amerika nam tako muziku, ona dječja nema svoje narodne muzike. Neke pojedine simfonije koja bi se mogla nazvati američkom, ima nijedne uspješne opere koja bi se igrala više od deset puta i na američkim scenama. Gledajući pjevaju od Evrope dječja je više naše uspeha na društvi poljima, i dječja se može s pravom govoriti o američkoj literaturi, američkom slikarstvu i američkoj filozofiji, ali muzika u Americi nije još našla svoga Peta, Kavalera ili Čeka.

Ta muzička siromaštvo Amerike udara tim je u onaj što čuje, kao kratkog Borisa u Americi opaziti da koji na svetu zemlja kao se stiču: ni jedna trojna na muziku kao u Sjedinjenim država. Nijedna zemlja na svetu ne može se pohvaliti tak dobrim muzičarima kao Amerika. Simfonijski orkestri — Boston, Njorška, Kleveland, i kašni, Filadelfijski, Cincinnati — mogu se s svim slobodno uporediti s najpoznatijim evropskim filharmonijama, i dječju ih u muzičkoj Dječji, među našim dječju izvan teško dječju jednog jednog koji bi porekom bio Američki Dječji, van Holstrater, Kussakov, Sirkov, Sirkov, Stranok. Voditelji su većinom Njorški Česi, Holandjaci, Rusi, Njorški ili Jereji, osmatrivali u Americi. Oni pristupi još kao i drugima koji redovno gostuju u Sjedinjenim država i koji su dječju teški dječju: Toscani, Kleinere, Meiselberg, Furtenberg, Binko. Pored tak samostalnih muzičkih vesela, tu su simfonijski orkestri u velikim brojkama u svakom gradu. Tri vesela najpoznatija brojkama su orkestri s po više od stotinu ljudi. Ona ima dva vesela opera izvorista. Njorški Metropolitan i Chicago. Ona kompani, koja iziskuju najbolju dječju i pjevaju, koji se mogu platiti samo u američkim dolarima. Preko komercijalnih putova i Jorška i veliki američki gradovi preko os godine sav dječju našim, njorškim, njorški vesela na svim našim ovo pjevaju, njorški Križdero, Bolakov i Katedrala i surinam, Palerenski, Kortov, Razmakov, Bolakov i veliki batavonijem drugih vesela ili vesela i njorški.